

El llegat de Tom Sharpe

La Fundació Tom Sharpe, amb seu a Palafrugell, treballa per difondre l'obra de l'escriptor anglès i per inventariar i catalogar tot el seu llegat.

Text > MIQUEL MARTÍN I SERRA

Nascut a Londres el 1928, Tom Sharpe va deixar una obra eminentment humorística. Però rere la sàtira i la farsa, rere la seva mirada corrosiva, s'hi pot entreveure una preocupació per la condició humana, una crítica social i política i una denúncia de les convencions i de la hipocresia, sovint incrustades en el llenguatge i els usos i costums més quotidians i inconscients. És per això que Sharpe avorria i parodiava el puritanisme i l'esnobisme anglesos, la seva moral repressiva i els seus «vicis ancestrals»: «No hi ha res pitjor que un gentleman anglès, deploro aquesta cultura tan britànica del diner i les aparences». Els seus personatges, arrossegats cap a situacions rocambolesques, solen ser persones inadaptades, insatisfetes, solitàries, que lluiten per integrar-se en una societat que les repudia o les ignora, que les utilitza o les menysté. El seu humor, doncs, pot ser mordaç o groller, fins i tot, però mai no és gratuït ni banal, sinó que ens revela i ens mostra una realitat que sovint no sabem o no volem veure, i ens convida, per tant, a la reflexió i a l'autocrítica.

Cal recordar que precisament el seu compromís polític i la seva denúncia de les injustícies li van comportar l'arrest i la deportació de Sud-àfrica (on treballava d'assistent social i on també havia muntat un estudi fotogràfic) el 1961, en plena època de l'apartheid. L'escriptor va tornar al seu país natal i va dedicar-se a la docència, com a professor de Cambridge, i va anar bastint la seva obra novel·lística amb aquell humor lúcid, punyent, que molt sovint fa diana en l'àmbit universitari i que li va permetre de crear el seu personatge més emblemàtic i reeixit: Wilt. Des d'aleshores, la seva obra ha estat àmpliament traduïda, s'ha portat al cinema i al teatre i ha esdevingut un referent de la literatura humorística i

>> Montserrat Verdguer i Tom Sharpe, el 3 d'abril del 1996 a Llofriu. (Autoria: PEPE BERTRAN)

satírica, seguint la tradició britànica de grans autors com Swift, Dickens, Wilde, o Wodehouse, de qui sempre es va declarar deixeble.

L'any 1992, en plena crisi creativa i convidat per la seva agent literària, Sharpe va descobrir Llafranc. En aquest racó de la Costa Brava, hi va passar gairebé els darrers vint anys de la seva vida, primer en un hotel i després a la casa que es va acabar comprant. A Llafranc, en una mena de recer (sense aprendre mai l'idioma del país), hi va escriure obres com *Les beques boges: Una crònica de Porterhouse*, *L'ovella negra* o *Wilt s'ha perdut*. El van atreure la bellesa i la placidesa del paisatge i el clima benigne, és clar, però sobretot va quedar captivat per

un ambient i un tarannà que s'adeien amb la seva concepció vital i literària. Sempre va destacar l'atmosfera de tolerància i respecte que es vivia a Catalunya, el sentit de l'humor de la seva gent, i sempre va estar agraït al seu sistema sanitari, fins al punt que va dedicar *Els Grope* «als metges catalans [...], que em van salvar la vida el 2006». Durant bona part dels anys que Sharpe va viure a casa nostra, Montserrat Verdguer va ser la seva metgessa i amiga i la vetlladora i difusora de la seva obra. L'escriptor va morir a Llafranc el 6 de juny del 2013 i, mitjançant el seu testament, va manifestar la voluntat que Verdguer fos hereva i marmessora de tot el seu llegat literari i fotogràfic i que aquest es guardés com una uni-

tat. Fou així com, superats tots els tràmits legals i administratius, va néixer la Fundació Tom Sharpe, amb seu a Palafrugell i estretament vinculada a la Universitat de Girona (UdG), que a través de la seva rectora, Anna Maria Geli, va oferir custodiar el llegat Tom Sharpe dins els fons especials de la biblioteca de la Universitat.

Verdaguer, presidenta de la fundació, recorda amb molt d'agraïment totes les persones que van ajudar a tirar endavant aquest projecte i a fer realitat la voluntat de l'escriptor. «La primera activitat que vam organitzar va ser un club de lectura a Serinyà amb motiu del tercer aniversari de la mort de Tom Sharpe. Des del 2017 també oferim un club de lectura a la biblioteca de Palafrugell i donem l'opció que els seus membres puguin llegir les obres en anglès gràcies al fons que tenim a la fundació. Vam començar amb la lectura de *Wilt* i vam continuar amb *Ancestral Vices* i *The Gropes*. Ara ja estem preparant les sessions de la propera temporada, sempre amb la intenció de donar a conèixer l'obra de Sharpe i d'aprofundir-hi», explica Verdaguer. En aquesta mateixa línia, el 19 de març es va firmar un conveni de col·laboració entre la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona i la Fundació Tom Sharpe per tal que dos estudiants de filologia anglesa puguin fer pràctiques a la biblioteca de la UdG en tasques d'estudi i catalogació de cartes, manuscrits, etc. Cal afegir que s'està treballant en una biografia de l'autor i que s'està actualitzant el web de la fundació amb la finalitat de difondre'n de manera més eficient els continguts i també les activitats i els projectes que es duen a terme. Així mateix, la fundació té pendent una reunió amb el PEN Internacional a fi d'explorar possibles col·laboracions.

Amb tot, la fundació també vol arribar als més joves, i per això enguany s'ha convocat, en col·laboració amb l'àrea d'Educació de l'Ajuntament de Palafrugell, el primer Premi Tom Sharpe de redacció en llengua anglesa, adreçat a alumnes de quart d'ESO i primer de batxillerat. L'acte de lliurament va tenir lloc el passat 5 d'abril al Teatre Municipal de Palafrugell i, segons Verdaguer, «la bona participació i l'alt nivell dels treballs presentats ja han assegurat la convocatòria de l'any vinent».

>> Anna Caballé, catedrática de literatura de la Universitat de Barcelona, i Montserrat Verdaguer, l'octubre del 2017, durant la inauguració del Club de Lectura Tom Sharpe a Palafrugell. (Autoria: PATRICIO ALVARADO)

>> Lliurament del primer Premi Tom Sharpe de redacció en llengua anglesa, promogut per l'Ajuntament de Palafrugell i la Fundació Tom Sharpe. (Font: AJUNTAMENT DE PALAFRUGELL)